

Fiskeläget Valbybodar

2 sidor

Förr var husbehovsfiske nödvändigt för att maten skulle räcka till, och Valbybodar blev en bra hamn, när vikingatids-hamnen blev för grund.

Valbybodar ligger vid kusten rakt väster om kyrkan, och här finns ett 20-tal gamla fiskebodar bevarade. Fiskeläget ägdes av traktens bönder tillsammans. Strömming, torsk, flundra, gädda, ål och lax fångades och blev välkomna tillskott i det ofta tämligen ensidiga kosthålllet. Viktigast var strömmingsfisket, och fram till slutet av andra världskriget var det en viktig sidonäring för många som bodde i trakten.

I dag förekommer bara hobbyfiske här, men fortfarande lever gamla traditioner kvar. Varje höst när båtarna dras upp väljs en hamnfogde som ansvarar för fiskeläget enligt en förordning från 1700-talet.

Innan motorerna kom var åror och segel

Gistgard. Bakom fiskebodarna finns nätens torkställningar kvar. Störrar av ene med lämpliga klykor valdes ut. Man lade tvärribbor mellan störrarna och här kunde näten träs upp för 'avbaining' och sedan torkas och lagas.

FOTON Lars Olsson

det enda man kunde använda för att förflytta de små, öppna båtarna till lämpliga fiskeställen. Men sjön kan vara farlig!

Olycksnatten

Den största fiskeolyckan i Fröjels historia inträffade i oktober 1887, då nio fiskare omkom. Solen sken när 26 fiskare gick ut i sina båtar, men ute till havs slog vädret hastigt om. I flera dygn kämpade männen för livet i den svåra stormen. En minnessten över de omkomna restes på kyrkogården i Fröjel 100 år efter olyckan.

I Fröjelboken finns en intervju med en av fiskarna som överlevde. *Läs den!*

Strandbodi. Hembygdsföreningens egen fiskebod ligger närmast vägen. Välkommen in !

FRÖJEL HEMBYGDS FÖRENING

Adress: Fröjel, Skolgården, SE 623 55 Klintehamn Hemsida: www.frojel.net
Besöksplatsen öppnar vid midsommar och håller öppet i sex veckor.

Gamla traditioner...

Hamnordning från Gustav III:s tid

Till Valbybodars fiskeläge finns en hamnordning från 1771 som i sex kapitel beskriver hur hamnen skall fungera.

1. I första kapitlet beskrivs ”Hamnrätt och hamnfogde”, och där fastställs bl a fogdens rättigheter och skyldigheter.
2. Kapitel två handlar om kyrkogång, sabbatsbrott och svordomar.
3. Tredje kapitlet behandlar ordningen i fiskeläget och åverkan å andras fiskeredskap.
4. Fjärde kapitlet handlar om snatteri och stöld och fastställande av böter för dessa gärningar.
5. Kapitel fem handlar om ”oqwädings ord, slagsmål, spel och dryckenskap”.
6. I sjätte (och sista) kapitlet beskrivs hur en rättegång vid hamnrätten skall gå till.

... och nya sådana

Varpa- och flundrefest

Varje år i augusti inbjuder Fröjel hembygdsförening sina medlemmar till en varpatävling för gårdslag med efterföljande mat (rökta flundror, bröd, potatissallad,) och dryck (*gotlandsdricke*), allt under gemytlig och stundom uppsluppen samvaro.

En vandringspokal och äran väntar segrarlaget!

Kapitel sex i hamnordningen, §6 lyder:

”Denna hamnordning bör alla år en gång å predikstolen i skärgårds-församlingarne, och tvenne gånger inför sittande hamnrätt till fiskeriidkare, föreläsas, att ingen må om innehållet i detta okunniga vara.

*I Rådhuskammaren den 24 januari 1771,
P. G. Ekenkrona.”*
(namnteckning)

Hamnfogden svarar för ordningen och bryggorna i fiskeläget. Hamnfogde och bisittare skall väljas varje år, och i regel sker detta i samband med båtupptagningen på hösten. Från 1888 och fram till dagens datum finns alla hamnfogdar inskrivna läsbart. Boken blev renoverad vid Gotlands Länsarkiv 1965 och förvaras liksom tidigare hos hamnfogden. En kopia av boken finns numera också vid länsarkivet i Visby.

Varpakastning. *En inte helt okomplicerad koncentrationsakt under motståndarlagets glada och 'uppmuntrande' tillrop inleder varje kast.*

FOTO Lars Olsson